

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.III.120/2009/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év szeptember hó 22. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

**v é g z é s t :**

A hitelezési csalás büntette miatt dr. D.J. ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szombathelyi Városi Bíróság 8.B.23/2008/15. számú ítéletét, valamint a Zala Megyei Bíróság Bf.508/2008/6. számú végzését hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

**I n d o k o l á s**

A Szombathelyi Városi Bíróság a 2008. május 8. napján kelt 8.B.23/2008/15. számú ítéletével dr. D.J. terhelt bűnösségét bűnsegédként elkövetett hitelezési csalás büntetében állapította meg és ezért őt 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés napi tételének összegét 500 forintban határozta meg, így a kiszabott pénzbüntetés összesen 150.000 forint volt, amelyet meg nem fizetés esetén napi tételenként 1-1 napi fogházbüntetésre rendelt átváltoztatni. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság kötelezte a terheltet a felmerült bűnügyi költség megfizetésére is.

A terhelt és védője által bejelentett fellebbezés folytán eljáró Zala Megyei Bíróság a 2008. november hó 21. napján kelt Bf.508/2008/6. számú határozatával az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A bíróság által megállapított tényállás lényege szerint K.D. és S.Gy. az 1999. október 1. napján megalakult Kereskedelmi és Szolgáltató Kft ügyvezetői voltak. A cég társasági szerződését dr. D.J. terhelt készítette el. A megalakulást követően a Kft nevében K.D. és S.Gy. a gazdasági tevékenység folytatása végett meg kívánta vásárolni a községben lévő, A.Gy. és felesége tulajdonát képező ingatlanokat, de mivel készpénzzel nem rendelkeztek, a vételár kifizetéséhez hitelt kívántak felvenni.

1999. október 20. napján dr. D.J. elkészítette és ellenjegyezte a fenti ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződést, amelyben vételárként 220.000.000 forint szerepelt. A szerződés tartalmazta, hogy a vevők a szerződés aláírásával egyidejűleg előlegként készpénzben megfizettek az eladónak 90.000.000 forintot. A szerződés aláírásakor azonban készpénz átadására nem került sor, a vevők sem ekkor, sem később ezt nem fizették meg. Az adásvételi szerződés elkészítésére azért volt szükség, hogy a Banktól hitelt tudjanak felvenni mintegy 110.000.000 forint összegben, azonban a bank a hitelkérelmet elutasította.

A hitelkérelem elutasítását követően K.D. és S.Gy. immár a Takarékszövetkezettől kívántak hitelt felvenni a szóban forgó ingatlanok megvásárlásához, ezért 2000. február hó 9. napján K.D. a Kft nevében adásvételi szerződést kötött A.Gy.-vel és feleségével, amely szerint a már korábban szóba került három ingatlant 110.000.000 forintért megvásárolta. Az adásvételi szerződés 3/pontja szerint „a vevő jelen szerződés aláírásával egyidőben foglalként megfizet az eladónak 20.000.000 forintos vételár előleget. A vételár előleg hiánytalan átvételét az eladók a szerződés aláírásával elismerték. A hátralékos 90.000.000 forintos vételárrészt legkésőbb 2000. március 31. napjáig a vevő megfizeti az eladónak.”

Ezt megelőzően azonban ugyanezen a napon készült egy adásvételi szerződés ugyanezen ingatlanokra azonos tartalommal, azonban az ingatlan megjelölése nem egyezett a földhivatali megjelöléssel, ezért még ugyanezen a napon sor került a szerződés javítására, amelyet dr. D.J. terhelt ellenjegyzett.

A Kft nevében S.Gy. és K.D. már korábban csatolták a hitel felvételéhez szükséges okiratokat, így 2000. február 5., február 8. napján is, azonban az adásvételi szerződésnek a hitelkérelemhez történő csatolására 2000. február 9. napját követően, de 2000. február 10. napjáig került sor a Takarékszövetkezetnél. A 2000.

február 9. napján kelt szerződésre figyelemmel a takarékszövetkezet és a Kft között 2000. március hó 6. napján kölcsönszerződés jött létre, amelynek alapján a takarékszövetkezet 90.000.000 forint kölcsönt nyújtott a Kft-nek. A kölcsönösszeg folyósítására 2000. április hó 4. napján a takarékszövetkezetben került sor, amikor ezen 90.000.000 forintból a Kft 20.000.000 forintot egy korábbi hitele visszafizetésére fordított, míg a fennmaradó összegből 57,5 millió forintot A.Gy. kapott meg.

A 2000. február hó 9. napján kelt szerződést ellenjegyző dr. D.J. terhelt tudott arról, hogy a Kft az ingatlan gazdasági tevékenység folytatásához kívánta megvásárolni és a vételárat hitelből törlesztette volna. A szerződés aláírásakor 20.000.000 forint vételárelőleg foglalóként történő megfizetésére - az adásvételi szerződésben foglaltakkal ellentétben - nem került sor. Dr. D.J. terhelt, K.D., A.Gy. úgy készítették és írták alá a szerződést, hogy tudták, hogy ez a hitelfelvétel körében kerül felhasználásra, mivel a pénzintézet kérésére történt a művelési ág módosítása is.

A Takarékszövetkezet 1997. február 1. napjától érvényes üzletszabályzata szerint az ingatlanok vételárának 70 százalékáig nyújthattak kölcsönt és az ezt meghaladó összeget, mint önerőt igazolni kellett. A felek között készült egy negyedik adásvételi szerződés is, amelyen az ingatlanokra a vételár már 80.000.000 forint összegben szerepelt és ezt a terhelt jegyezte ellen. 2000. április 4. napján egy ötödik adásvételi szerződés is készült az adott ingatlanokra, amelyeket dr. H.J. ügyvéd jegyzett ellen és amely végül is a földhivatalhoz benyújtásra került. Az ítéleti tényállás rögzítette, hogy az ügyben a hitelezési csalás büntette miatt a Zala Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztálya 2002. november 8. napján rendelt el nyomozást, majd az ügyészség a 2002. december 30-án kelt határozatával e nyomozás határidejét 2003. március 8. napjáig meghosszabbította, majd 2003. január 30. és 2003. január 31. napján dr. D.J. terhelttel, mint gyanúsítottal szemben nyomozati eljárási cselekményeket foganatosítottak. 2003. január 31. napján, 2003. február hó 6. napjára gyanúsítottti idézést bocsátottak ki részére, amelyet az édesanyja szabályszerűen átvett. 2003. február 10. napján írásbeli idézés nélkül, távbeszélő útján történt idézésre megjelent, majd ekkor házkutatásra és gyanúsítottti kihallgatásra került sor.

A jogerős határozatokkal szemben dr. D.J. terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amelyet a Be. 416.§ (1) bekezdés a/ és c/ pontjaira alapított. A felülvizsgálati indítvány szerint az ügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályait megsértve, elévült ügyben hozták meg döntésüket.

A védő álláspontja szerint ténykérdés, hogy 2003. január 17. napján a büntetőeljárásban dr. D.J.-t tanúként hallgatták meg, így ez

önmagában fogalmilag kizárja a büntetőeljárás folyását és az elévülés megszakadását is. Megítélése szerint 2000. február 10. napjától számítva a terhelt kihallgatására több mint három év múlva, 2003. február 10. napján került sor, az elévülés azonban 2003. február 9. napján 24 óra 00 perckor bekövetkezett.

Ennek megfelelően indítványozta, hogy a Be. 427.§ (1) bekezdése alapján a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat megváltoztatva, a törvénynek megfelelő határozatot hozva az eljárást elévülés okából szüntesse meg.

A felülvizsgálati indítvány ezen túlmenően a Be. 373.§ (1) bekezdés c/ pontjára hivatkozással sérelmezi, hogy az alapügyben a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el. Álláspontja szerint ugyanis olyan vádirat került benyújtásra, amelyben nem szerepelt az állítólagosan elkövetett bűncselekménnyel kapcsolatban, hogy a terhelt melyik elkövetővel, mikor és milyen módon állapotodott meg a tervezett bűncselekményhez történő szándékos segítségnyújtásról. A felülvizsgálati indítvány indokolása szerint az ügyben eljáró helyi bíróság a megismételt eljárásban meg sem kísérelte a vád törvényességének helyreállítását, akár az ügyész felhívásával, hanem ennek tisztázása nélkül az ügy érdemi tárgyalásába bocsátkozott és marasztaló ítéletet hozott.

Erre figyelemmel viszont a Be. 373.§ (1) bekezdésének I/c. pontjában meghatározott eljárási szabálysértésre hivatkozással indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság helyezze hatályon kívül az ügyben hozott határozatokat és a büntetőeljárást szüntesse meg.

Ezen túlmenően a felülvizsgálati indítvány szerint az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Az érdemi indokolás teljes hiánya, valamint az iratellenesség, az önellentmondások és a logikai hibák miatt a Be. 373.§ (1) bekezdés III. fordulataira figyelemmel az ítéletek hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását indítványozza.

A Legfőbb Ügyészség a BF.524/2009/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak ítélte meg. Az ügyész álláspontja szerint a bűncselekmény elkövetésére 2000. február hó 9. és február 10. napja között került sor, így a büntethetőség elévülése 2003. február 9-én valóban bekövetkezett volna, hacsak 2003. január 31-én nem bocsátottak volna ki gyanúsítotti idézést dr. D.J. terhelttel szemben. Ennek alapján tehát a bűncselekmény büntethetőségének elévüléséről nem lehet szó. Az ügyész álláspontja szerint a vád maradéktalanul megfelelt a törvényes vád követelményeinek, különösen a vádirat szerkesztésekor hatályban volt törvényi

előírásoknak. Az ügyészi átirat szerint az elsőfokú bíróság határozatában több oldalon keresztül részletesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a terhelt védekezését és megindokolta azt is, hogy azzal szemben mely bizonyítékokra alapította a bűnösség megállapítását. Ennek megfelelően a Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

Nem helytálló a védő azon hivatkozása, amely szerint az ügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével elévült ügyben hoztak volna bűnösséget megállapító határozatot.

Az elsőfokú bíróság tényként rögzítette, hogy az ügyben a nyomozó hatóság már 2002. november hó 8. napján elrendelte a nyomozást, amelynek határidejét az ügyészség 2003. március hó 8. napjáig meghosszabbította. Ugyanakkor ténykérdés, hogy a terhelt részére 2003. január 31. napján idézést küldtek a 2003. február hó 6. napjára kitűzött gyanúsítotti kihallgatásra. A kézbesítés szabályszerű volt, viszont a terhelt gyanúsítotti kihallgatására csak 2003. február hó 10. napján került sor.

A Btk. 35.§ (1) bekezdése szerint „Az elévülést félbeszakítja a büntetőügyben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárás cselekménye.” E körbe tartozik a nyomozás elrendelése is függetlenül attól, hogy azt ismeretlen tettesrel szemben rendelték el, ugyanis a nyomozás egyik sarkalatos feladata az elkövető kilétének egyértelmű meghatározása. Nem változtat ezen a tényen az sem, hogy a feljelentésben dr. D.J. neve nem szerepelt, minthogy a nyomozást azon hitelezési csalás büntette miatt rendelték el, amelyben a terhelt - a feljelentéshez csatolt hamis tartalmú szerződések ellenjegyzőjeként - tevékenyen közreműködött.

Ezen túlmenően a gyanúsítotti idézés kibocsátása 2003. január 31-én ugyancsak félbeszakította az elévülést függetlenül attól, hogy azt a terhelt átvette-e vagy sem, tudott róla vagy sem.

Figyelemmel arra, hogy a Be. 423.§ (1) bekezdése szerint a jogerősen megállapított tényállás nem támadható, az elévülés félbeszakadásának jogi értelmezése pedig téves, az anyagi büntető jog alkalmazása során törvénysértés nem következett be.

Ugyancsak nem helytálló a védő azon hivatkozása, amely szerint - az okból, hogy a vádirati tényállás nem tartalmazta, hogy a terhelt és társai mikor, hol, milyen körülmények között állapodtak meg a

szándékos segítségnyújtásban - a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el.

A vádirati tényállás ugyanis mind a vádemeléskor, mind az elbíráláskor hatályos Be. 2.§ (2) bekezdésében írt törvényes feltételeknek maradéktalanul megfelelt. Minden olyan releváns adatot tartalmazott, amely a büntetőjogi felelősség tisztázása érdekében a bírósági eljárás alapjául feltétlenül szükséges. Téves az a jogi okfejtés, miszerint a vádirati tényállás a bűnsegédi magatartás egyes elemeit nem rögzítette, így az nem felelt meg a törvényes feltételeknek. A bűnsegéd a Btk. 21.§-a szerint a más által elkövetett bűncselekményhez nyújt szándékosan segítséget. Ebből következően a tettes és a bűnsegéd között a szándékegység kialakulása szükséges, de nem feltétel az erre vonatkozó előzetes megállapodás. Ezzel szemben egyértelműen tartalmazta a vádirat, hogy dr. D.J.-nek tudomása volt a készülő, majd elkövetett bűncselekményről, illetve annak részleteiről és ezek ismeretében működött közre segítőként. Ennek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a Be. 416.§ (1) bekezdés c/ pontját megalapozó, a Be. 373.§ (1) bekezdés c/ pontjában írt eljárási szabálysértés megállapítására nem látott törvényes alapot.

Nem osztotta a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvány azon okfejtését sem, amely szerint az elsőfokú bíróság - a törvényes vád hiányára visszavezethetően - oly mértékben nem tett eleget indokolási kötelezettségének, hogy az ítélet ez okból érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

A felülvizsgálat során megállapítható volt, hogy az ügyben eljáró elsőfokú bíróság rendkívül részletesen megindokolta, hogy a terhelt következetes tagadásával szemben milyen bizonyítékokat, milyen megfontolásból fogadott el és milyen bizonyítékokat miért vetett el. Részletes, minden releváns tényezőre kiterjedő indokolása a másodfokú bíróság számára is kielégítő és meggyőző volt, és ezzel a Legfelsőbb Bíróság is egyetértve azt állapította meg, hogy a Be. 416.§ (1) bekezdés c/ pontját megalapozó, a Be. 373.§ (1) bekezdés III/a. pontjában írt abszolút hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés nem valósult meg.

Figyelemmel arra, hogy az ügyben eljáró bíróságok sem anyagi jogi, sem eljárási szabálysértést nem követtek el, a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálattal megtámadott határozatokat a Be. 426.§-a alapján hatályában fenntartotta.

A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3.§ (4) bekezdésén, illetve a Be. 416.§ (4) bekezdésének b/ pontján, továbbá a 418.§-a (3) bekezdésén és a 421.§-ának (2)-(3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2009. szeptember 22.

**Dr. Akác József s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zoltán s.k. előadó  
bíró, Dr. Demeter Ferencné s.k. bíró.**

*A kiadmány hiteléül:*

írnok  
MV